A thick, light grey decorative bar that starts horizontally on the left, curves 90 degrees downwards, and then continues vertically down the right side of the page.

Undersøkelse om unge og utdannings- og yrkesvalg

Gjennomført av Opinion, Desember 2007

A small, light grey decorative bar in the bottom right corner, consisting of a vertical line that curves 90 degrees to the right.

Om undersøkelsen

- Det er gjennomført 1003 intervjuer med et landsdekkende og representativt utvalg av ungdom mellom 15-25 år
- Undersøkelsen er gjennomført på web
- Spørsmålene om utdannings- og yrkesvalg inngår i et større studie om ungdom og ungdoms motivasjoner og prioriteringer. Her vises alle resultater som handler om utdannings- og yrkesvalg
- Undersøkelsen er gjennomført i desember 2007

Hovedfunn: Utdanning og utdanningsvalg

Kompetansejakten

- Fokuset på kompetanse og utdanning fortsetter å være høyt blant dagens unge
- Når de skal beskrive hva som vil være viktig for de i livet i de neste 10 årene så sier 84% av 15-19 åringer at det er viktig å ha en god utdanning
- 79% av 20-25 åringer sier det samme.

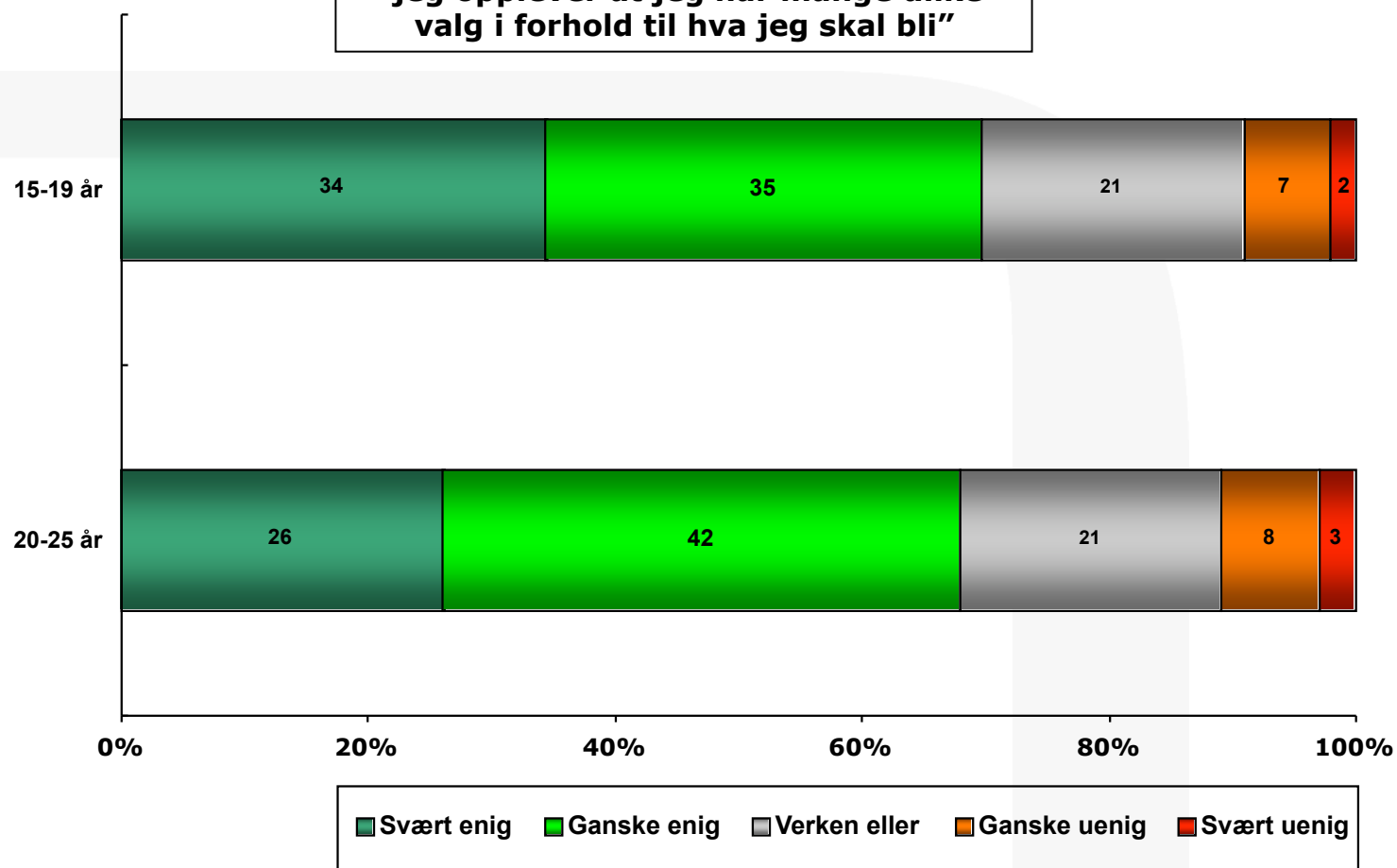
Utdanningsvalg trigger usikkerhet

- Mange unge opplever at det vanskelig å ta stilling til spørsmål om utdanning og utdanningsvalg
- Vi finner stor usikkerhet spesielt knyttet til motivasjoner for valg
- Premissene for valg ser ut til å oppleves som uklare

Høy opplevelse av faktiske valgmuligheter

"jeg opplever at jeg har mange ulike valg i forhold til hva jeg skal bli"

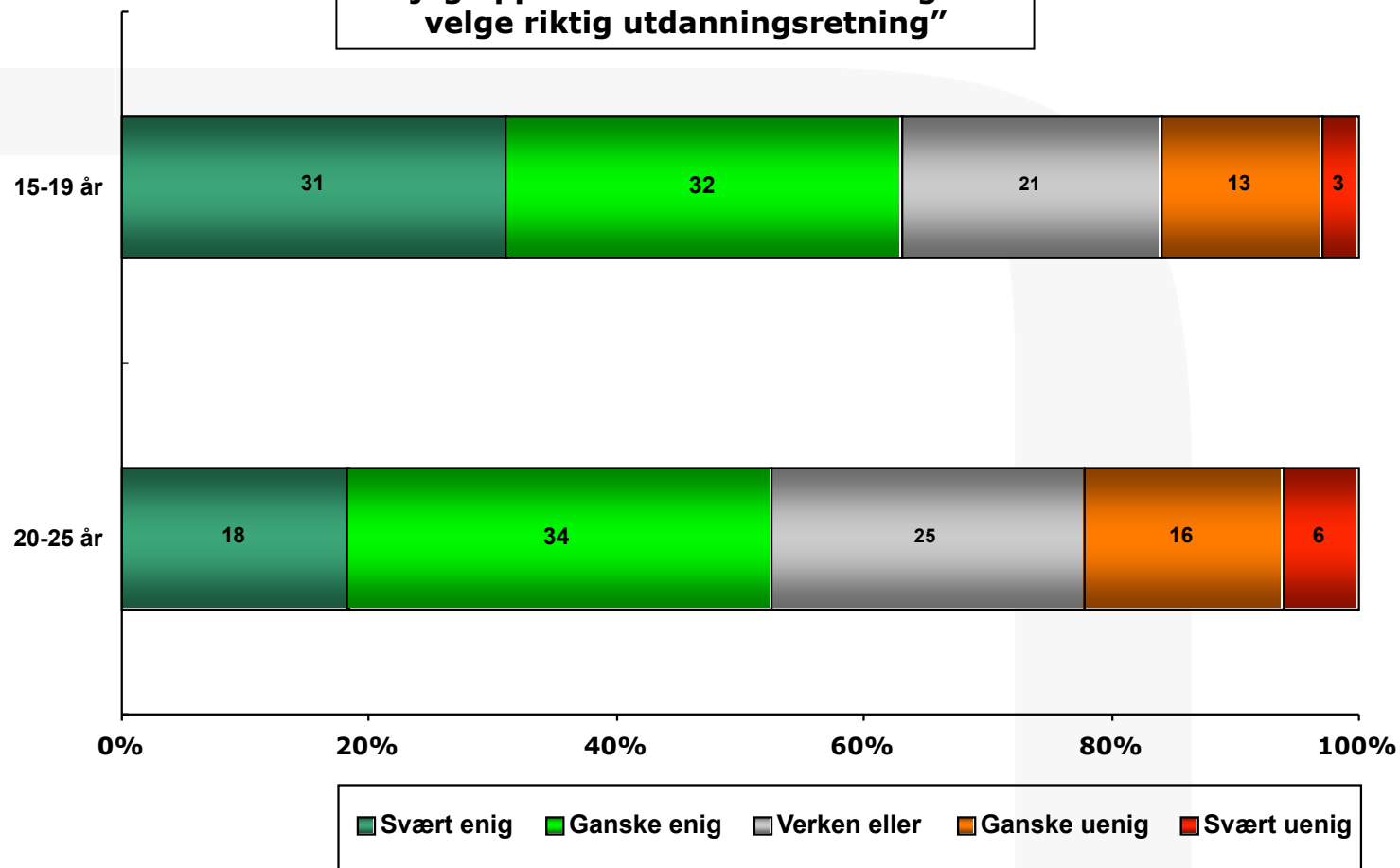
Kilde: Opinion/
utdannin.no studie,⁷
desember 2007

Valg av utdanningsretning oppleves som vanskelig

“jeg opplever at det er vanskelig å velge riktig utdanningsretning”

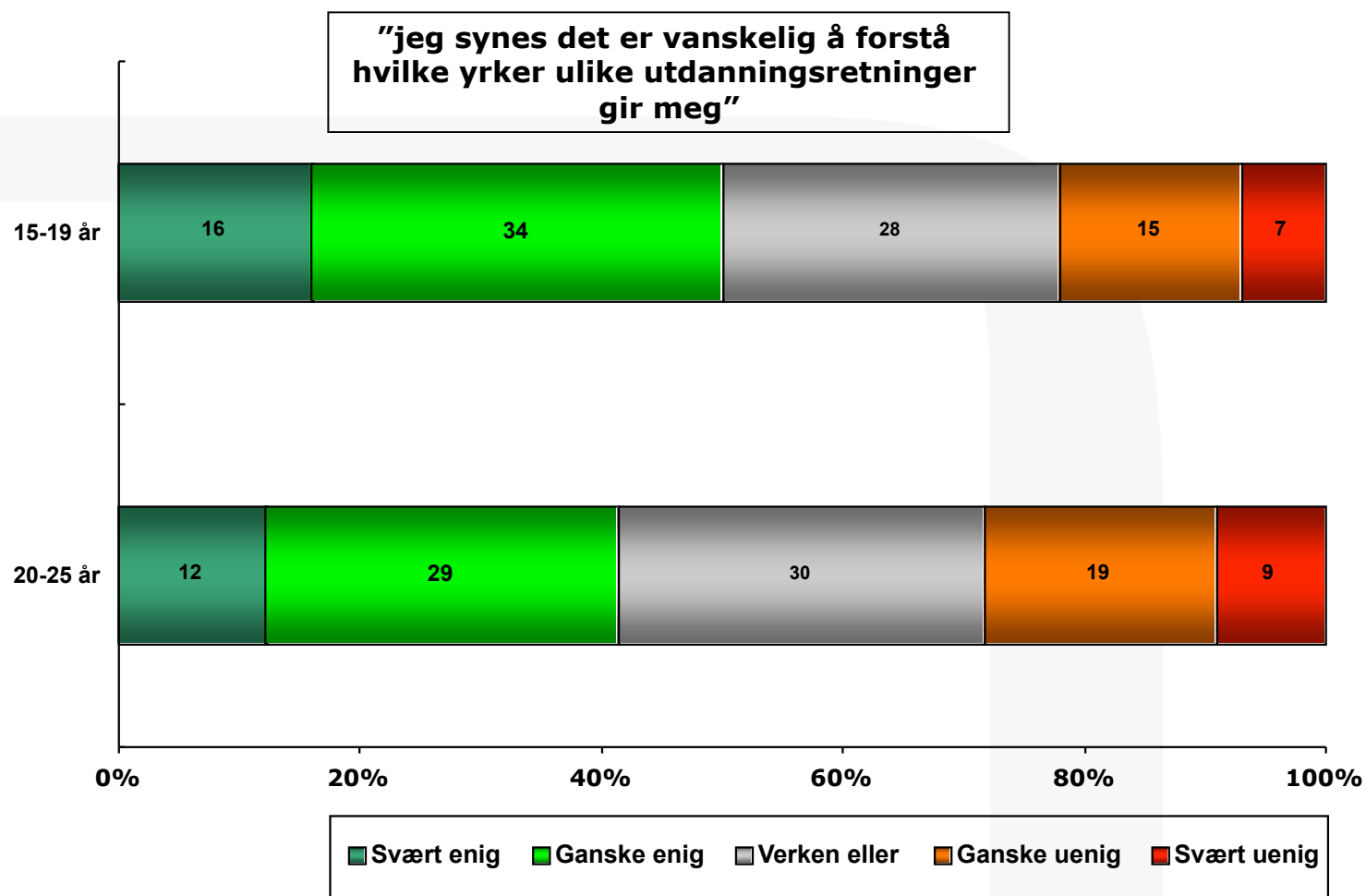

Kilde: Opinion/
utdannin.no studie,
desember 2007 ⁸

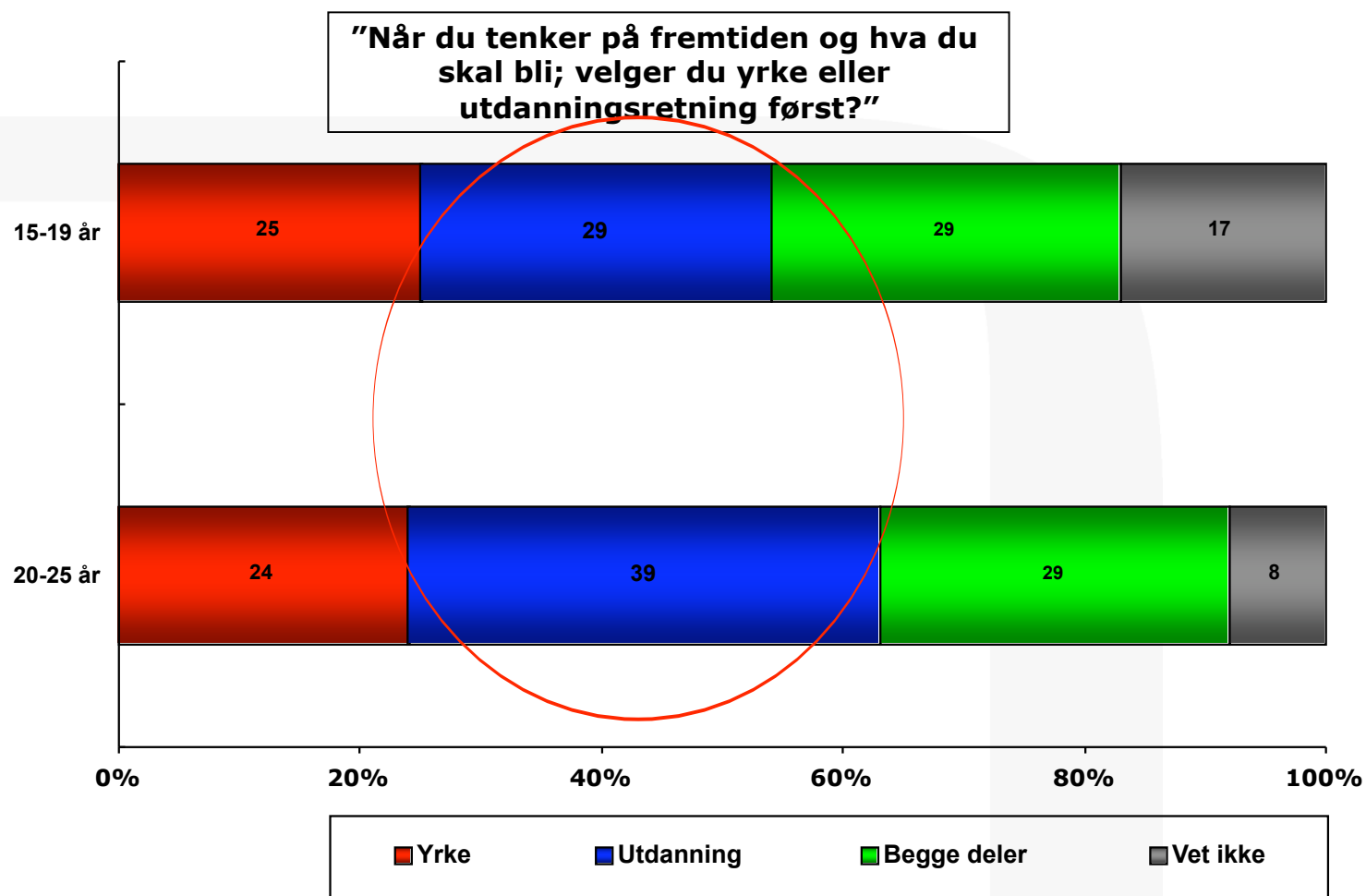
Stor usikkerhet knyttet til hvilke yrker ulike utdanningsretninger gir

Kilde: Opinion/
utdannin.no studie,
desember 2007

Utdanningsvalget går foran yrkesvalget

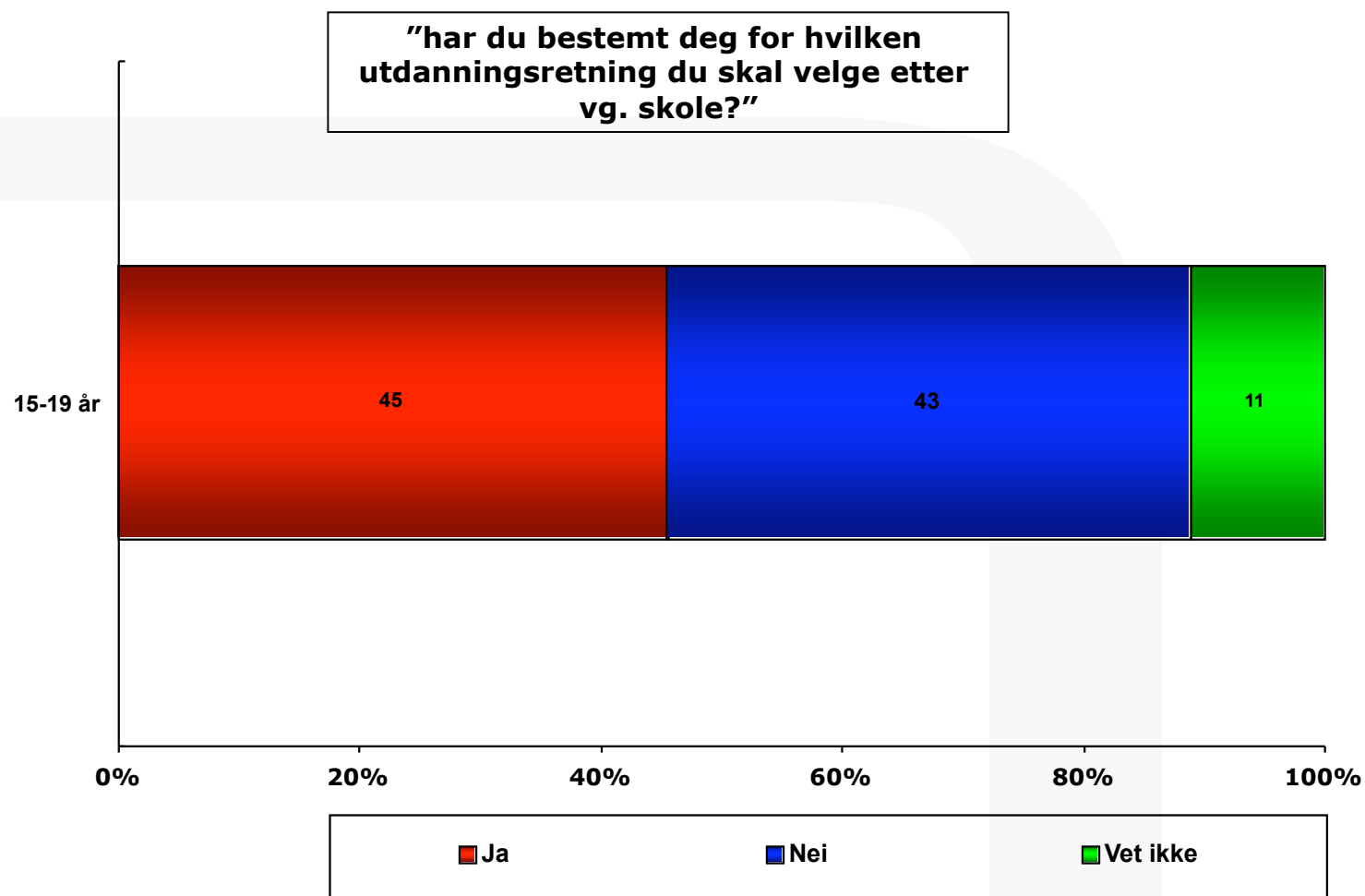

Kilde:Opinion/
utdannin.no studie,¹⁰
desember 2007

Mange har ikke bestemt seg for utdanningsretning etter vg. skole

Kilde:Opinion/
utdannin.no studie,¹¹
desember 2007

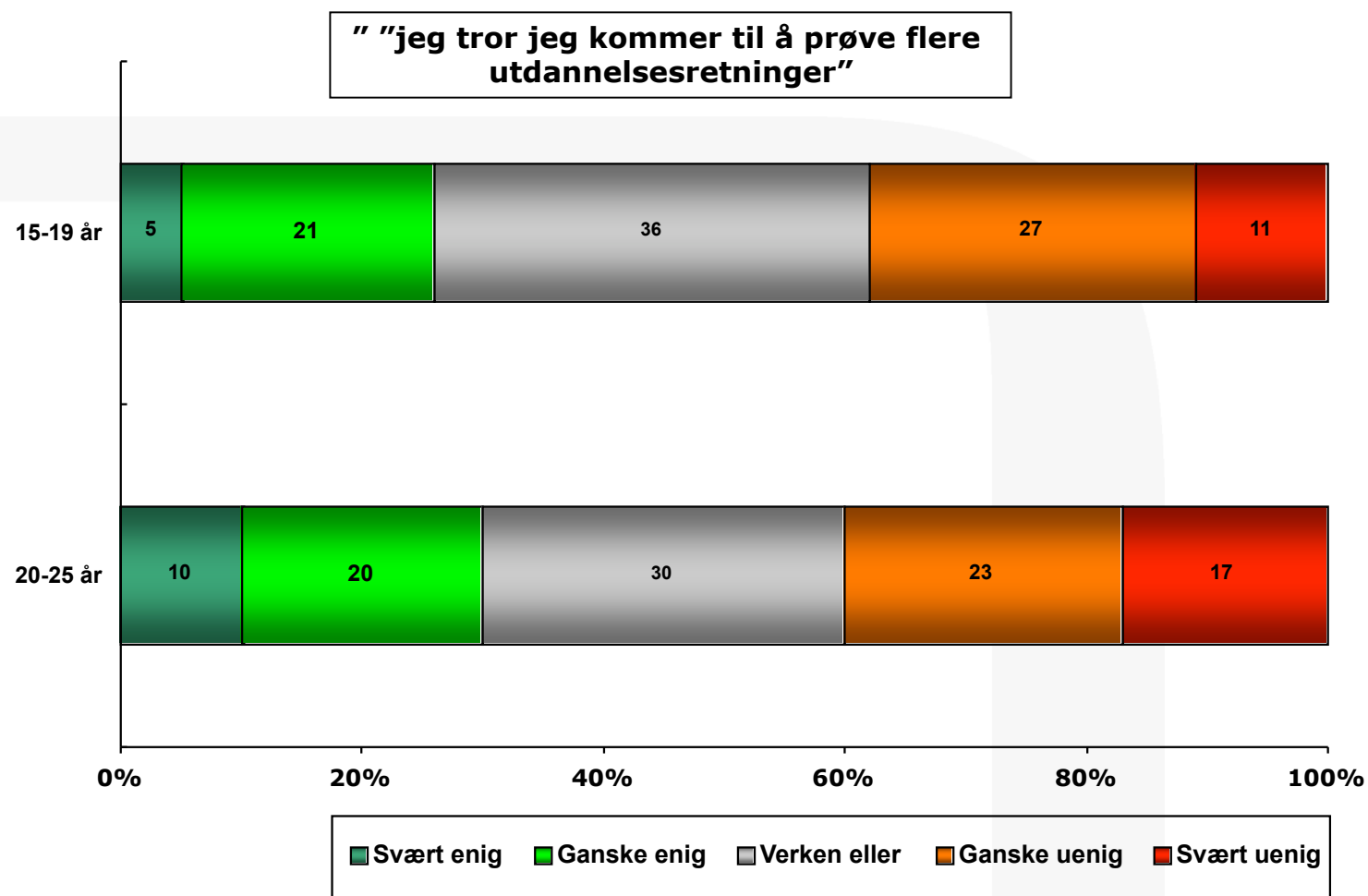

Evighetsperspektivet har inntredd

- Mange unge gir uttrykk for at utdannelsesløpet ikke er endelig og at dagens valg er "inntil videre"
- De åpner for at de vil forfølge ulike løp

30% tror de vil prøve flere utdannelsesretninger

Kilde:Opinion/
utdannin.no studie,¹³
desember 2007

“jeg vil fullføre studiene jeg holder på med nå, deretter ta videreutdanning. Jeg ønsker å bli mer enn en vanlig barnevernspedagog”

Mangfoldet av motivasjoner gjør seg gjeldende

- ❑ Mens noen studenter legger vekt på kompetanse i utdanningsvalget sier andre at "reisen like viktig som målet"
- ❑ 30 % av 15-19 åringer sier de er mer opptatt av å ha en givende studietid, enn akkurat hvilken kompetanse det gir de
- ❑ 21% av 20-25 åringer sier det samme

Informasjon

Unge lever i en informasjonsjungel

- Unge opplever generelt å ha mye informasjon om ulike utdanningsmuligheter. 52% av 15-19 åringer sier de opplever å ha mye informasjon, 57% av 20-25 åringer sier det samme
- 53% av unge mellom 15-25 sier de opplever at det er enkelt å finne informasjon

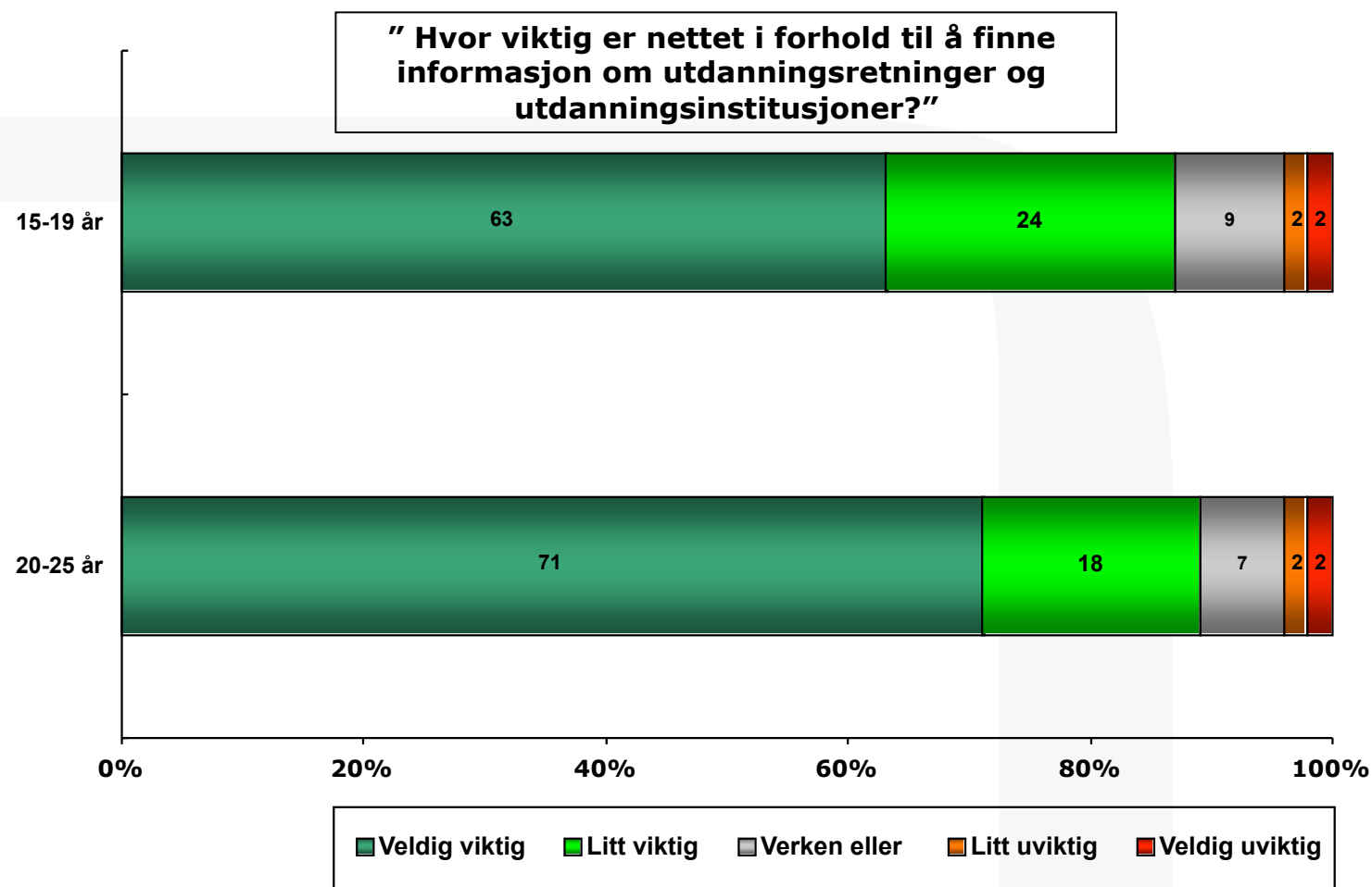

Nett står frem som en soleklar kjerne

- Nett vinner soleklart som den viktigste informasjonskanalen i forhold til utdanningsvalg for dagens 15-19 åringer. Dette gjelder både når de blir spurt åpent og når de blir bedt om å rangere
- De unge omtaler nettet som en primærkanal for informasjon om utdannings- og yrkesvalg
- Nettets rolle ser ut til å være gjennomgripende; fra å eksplorere muligheter, til å finne detaljert informasjon om ting som eksempelvis opptakskrav (utdannelse) eller lønn (yrke)

Nettet oppleves som veldig viktig

Kilde: Opinion/
utdannin.no studie,
desember 2007

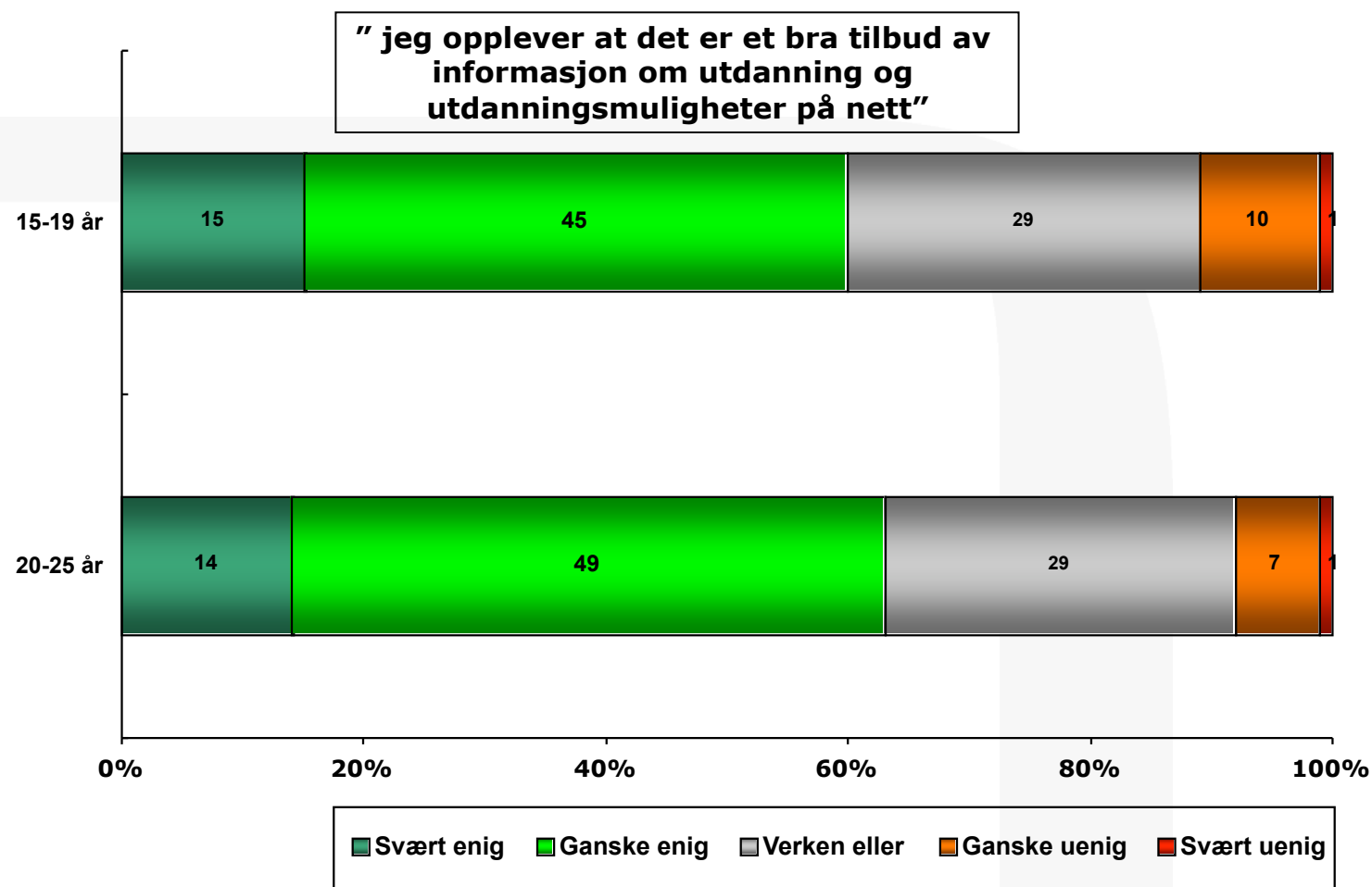

”veldig viktig og det blir enda viktigere. Det går kjappere, er billigere og ofte mer oppdatert. Lettere å få riktig svar med en gang”

”veldig viktig fordi det er så enkelt og lett tilgjengelig hele døgnet”

Unge opplever generelt et godt informasjonstilbud på nett

Kilde: Opinion/
utdannin.no studie,²¹
desember 2007

Vi ser konturene av noen nettritualer i forbindelse med utdanning- og yrkesvalg, men det store flertall gir uttrykk for at nett fortsatt oppleves som noe kaotisk

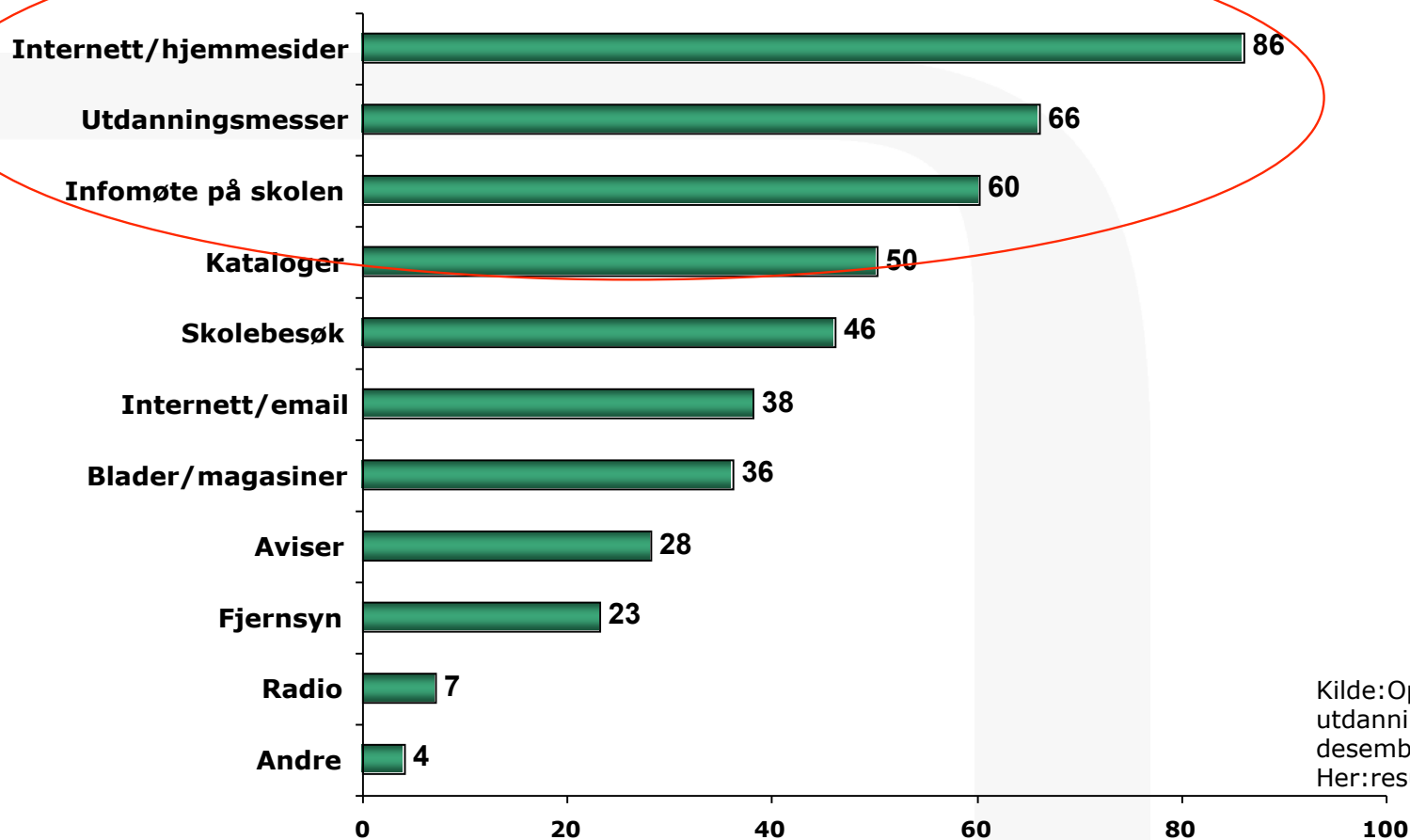

- I konteksten av utdanning- og yrkesvalg refererer unge både til generelle søkemotorer, utdanningssiter og universitet/høyskolars hjemmesider
- Sentrale utdannings- og yrkessiter som nevnes er:
  - Ung.no, Utdanning.no, Jobbfeber.no, skolenett.no, skolehjelpen.no, jobb.no, skole.no, skoletest.no, folkehoyskole.no, vigo.no, vilbli.no
- Utdanningssitene har klart stort potensiale for øke kjennskap og top of mind

“Sidene må markedsføres. Manger sider er det vanskelig å vite noe om”

Utover nett er utdanningsmesser og infomøter på skolen de viktigst blant "formelle kanaler" for ungdom - begge er kanaler som tilbyr interaksjon

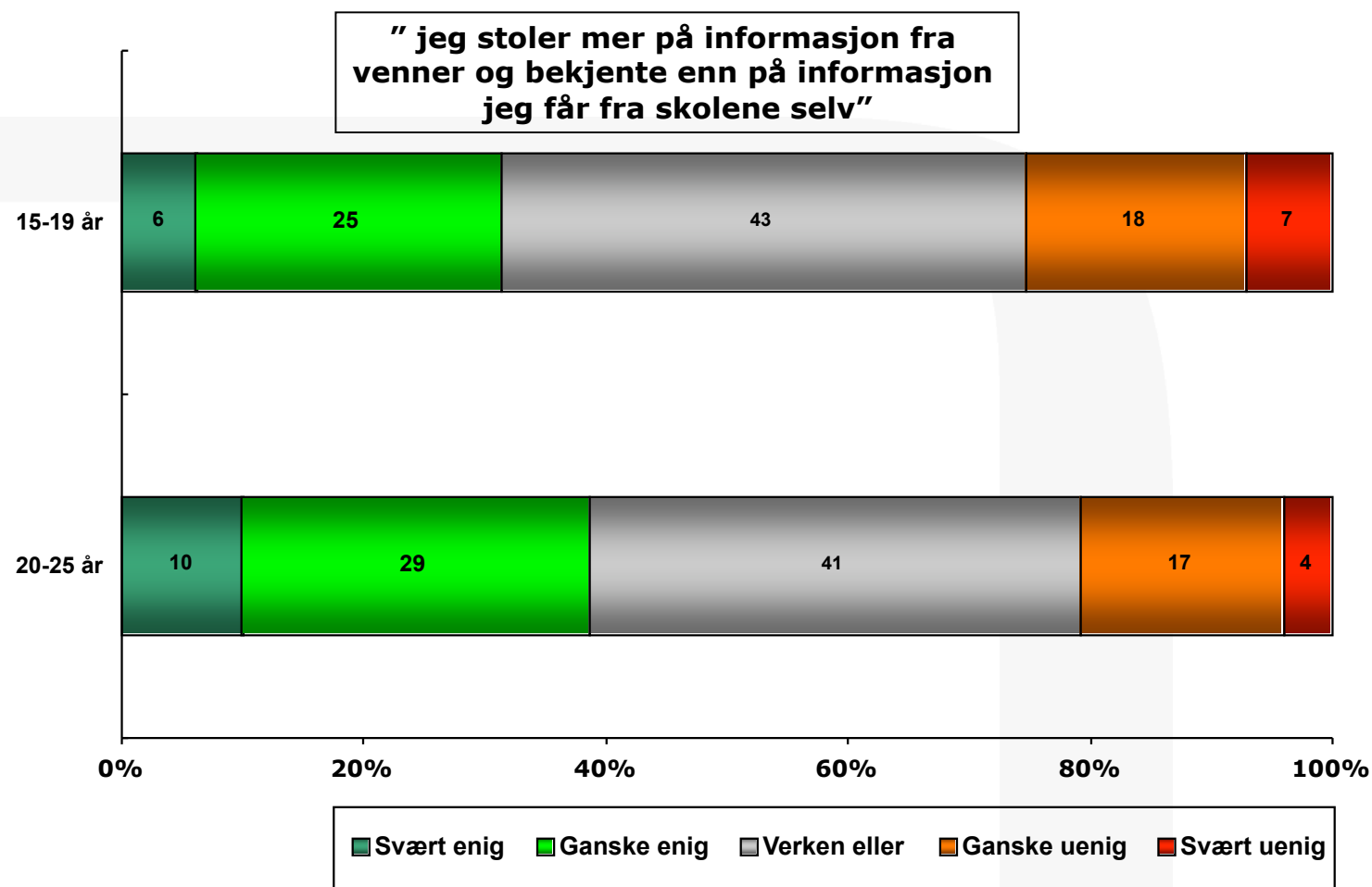

Kilde: Opinion/
utdannin.no studie,
desember 2007.
Her: resultat 15-19 år

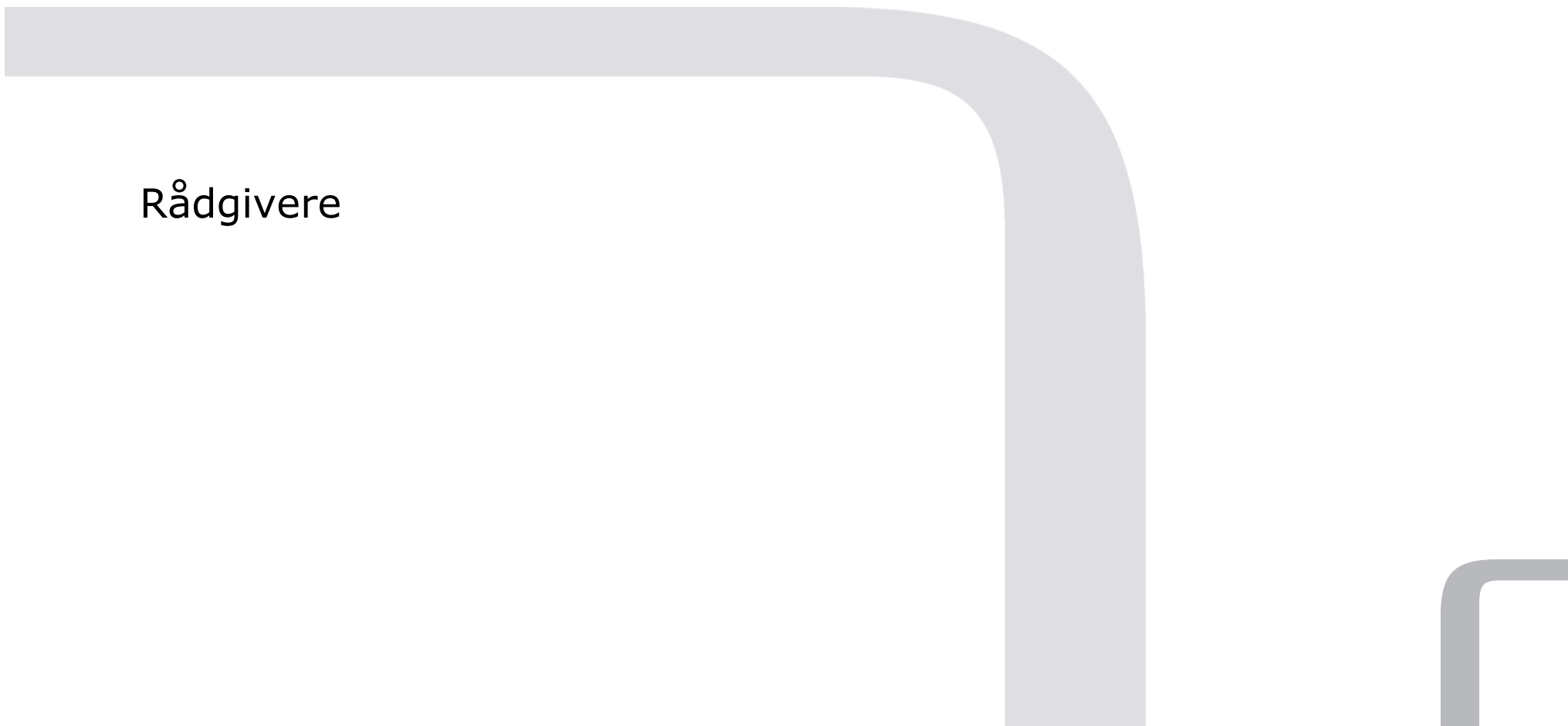
Tilliten til informasjonskanaler skaper utfordringer

Kilde: Opinion/
utdannin.no studie,²⁵
desember 2007

Rådgivere

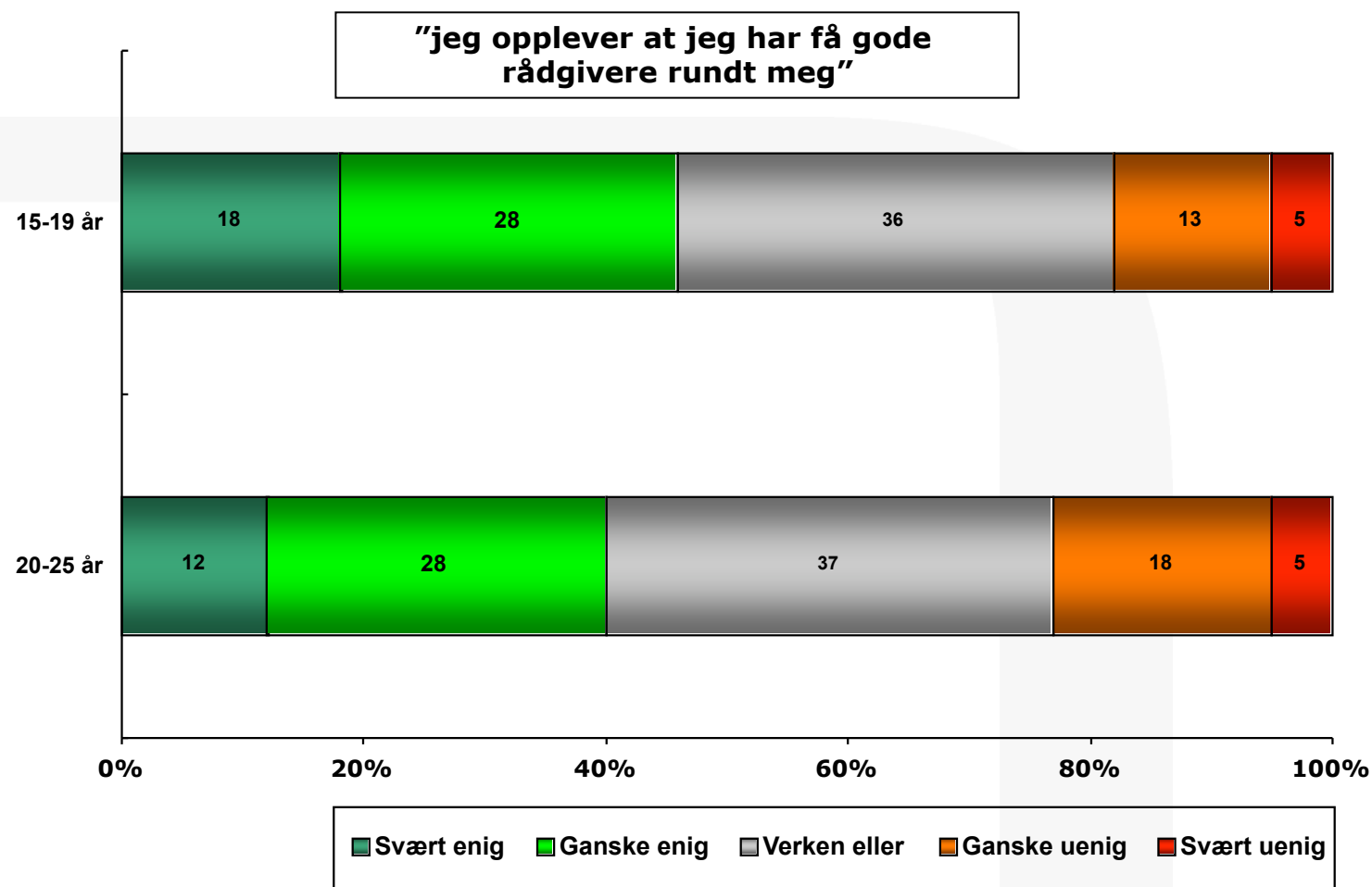

Rådgivningsrollen er noe uklar

- ❑ Mens rådgivningsrollen for unge ser ut til et være noe uklar, er hovedbudskapet fra unge fortsatt at de behøver råd
- ❑ Vi ser konturene av et autoritetsskifte der venner og det uformelle apparatet ser ut til å øke i viktighet
- ❑ Foreldre er sentrale referansepersoner, men en stor andel sier de opplever at foreldre er utdaterte rådgivere
- ❑ Tilliten til det formelle apparatet er ikke overbevisende

Det finnes en vesentlig andel ungdom som opplever mangel på gode rådgivere

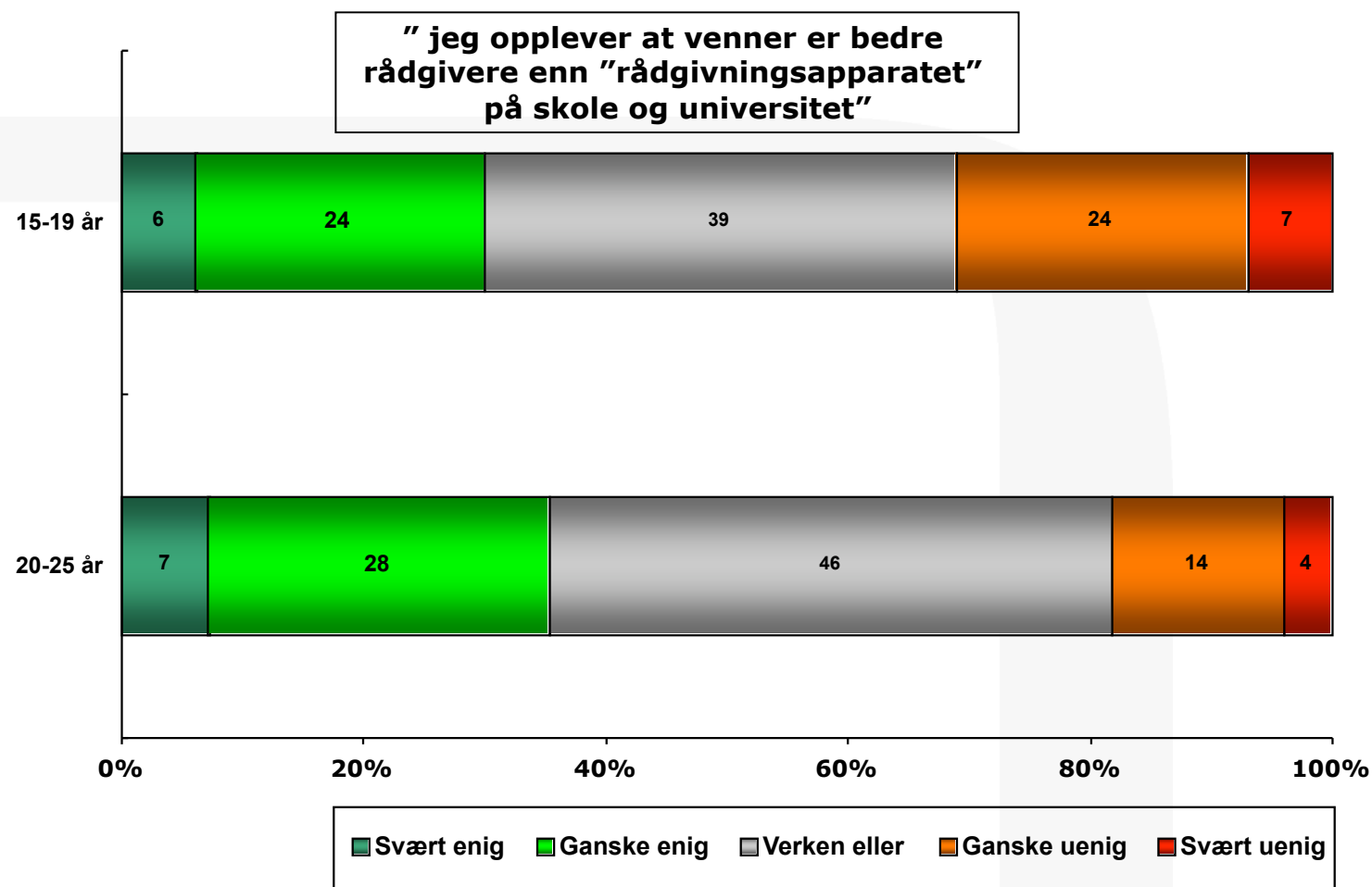

Kilde: Opinion/
utdannin.no studie,²⁸
desember 2007

Venners posisjon er sterk

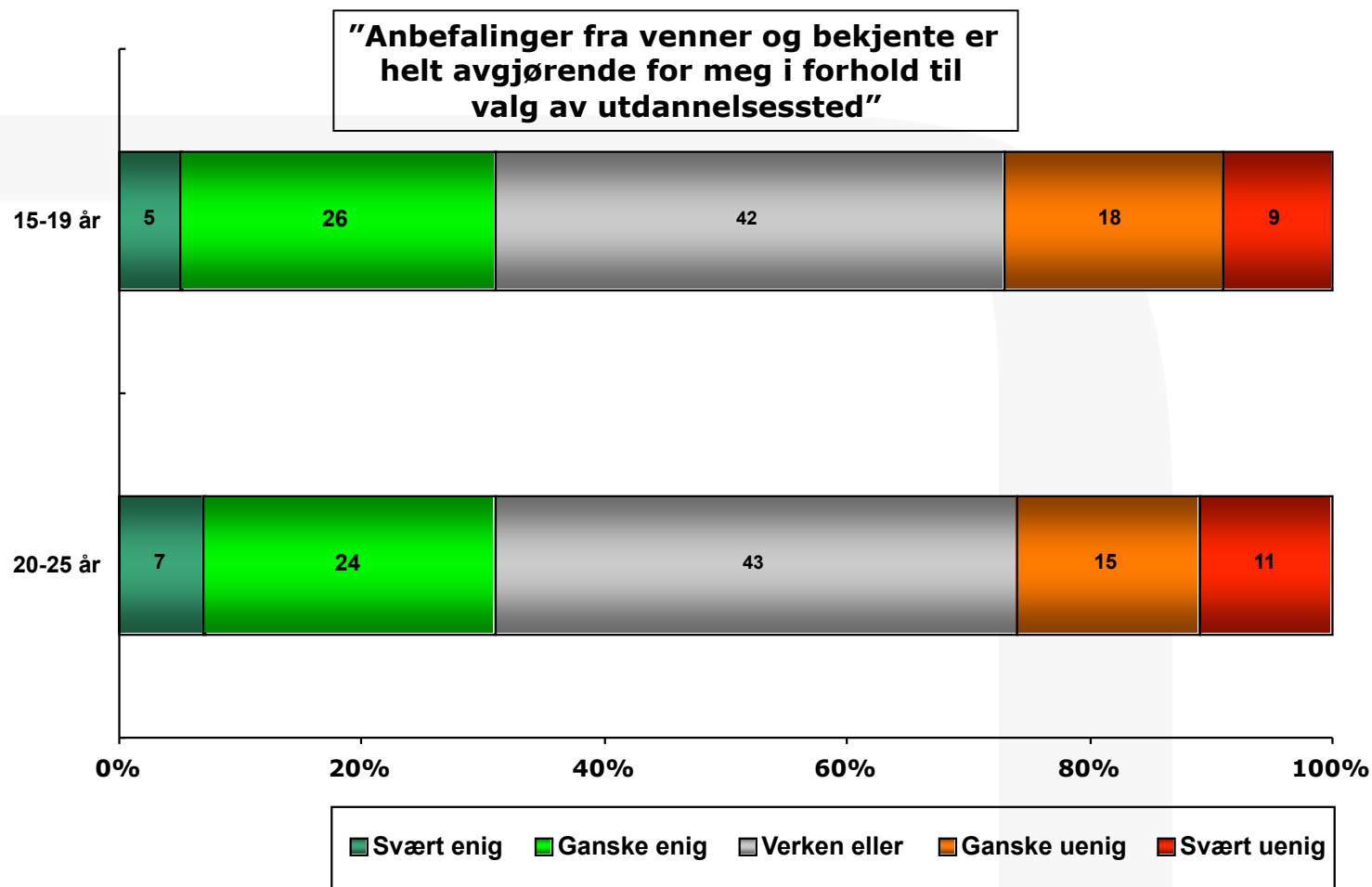

Kilde:Opinion/
utdannin.no studie,²⁹
desember 2007

Anbefalinger er avgjørende for valg av utdannelsessted

Kilde: Opinion/
utdannin.no studie,
desember 2007

Foreldre er fortsatt ansett som de viktigste rådgivere ved valg av utdannelsesretning

15-19 år

- 1. Meg selv (ca 60%)
- 2. Foreldre (ca 45%)
- 3. Studieveileder Skole/ universitet (30%)
- 4. Venner (ca 37%)

20-25 år

- 1. Meg selv (ca 71%)
- 2. Foreldre (ca 34%)
- 3. Venner (ca 23%)
- Studieveileder på skole/ universitet (18%)

Yrkesvalg og karrieredrømmer

Unge yrkeskvaler

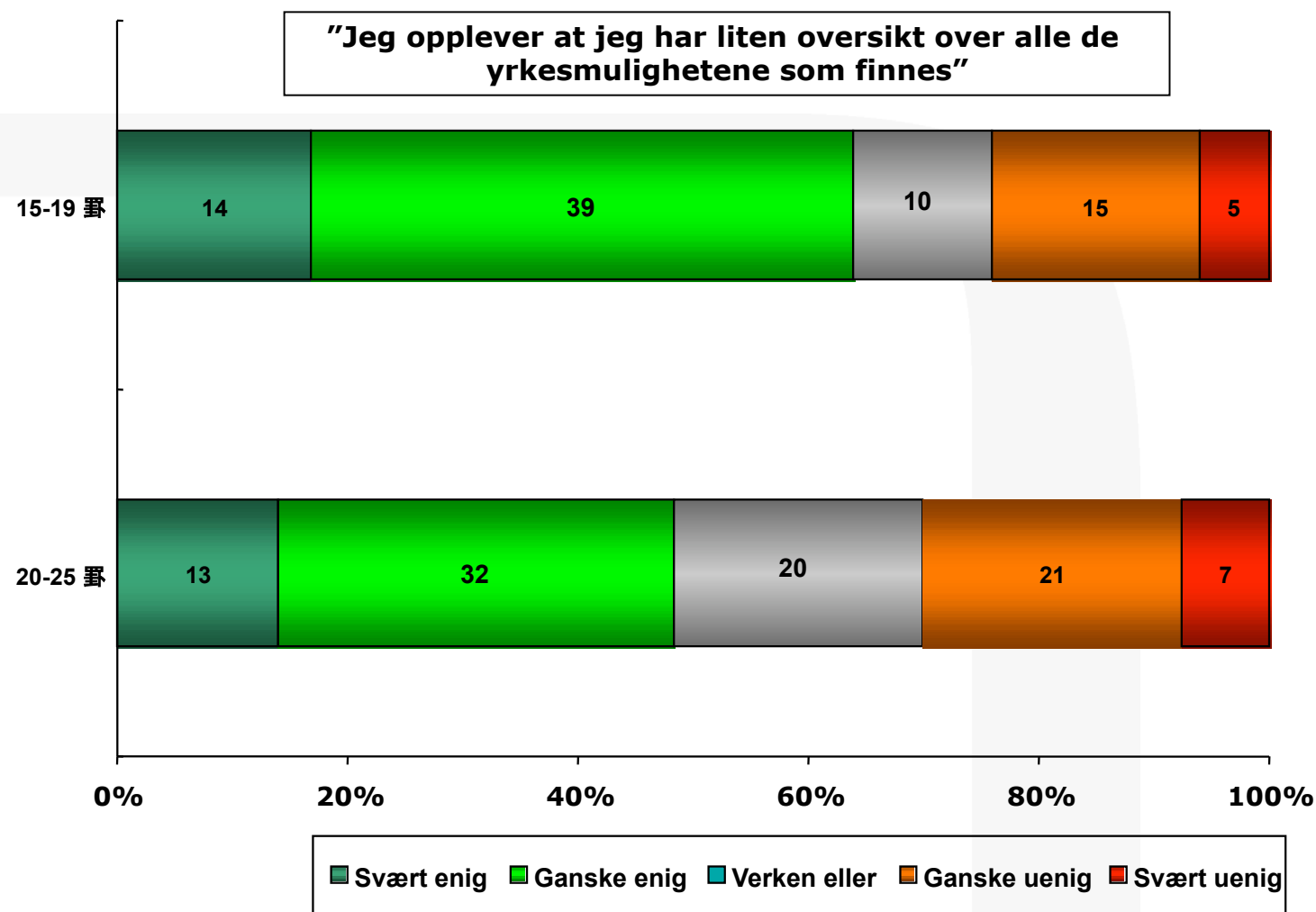
- Ca halvparten av unge mellom 15-19 år sier de vet hvilket yrke de vil ha
- 34% av 15-19 åringer sier at de har ingen klar tanke om hva de vil bli
- 36 % av 15-19 åringer tror de vil ha flere ulike karriereløp. 46% av 20-25 åringer sier det samme

“Enten klesdesigner, musiker, konsertarrangør, politietterforsker, regissør, kunstner, fotograf eller noe helt annet. Jeg drømmer om mye forskjellig”

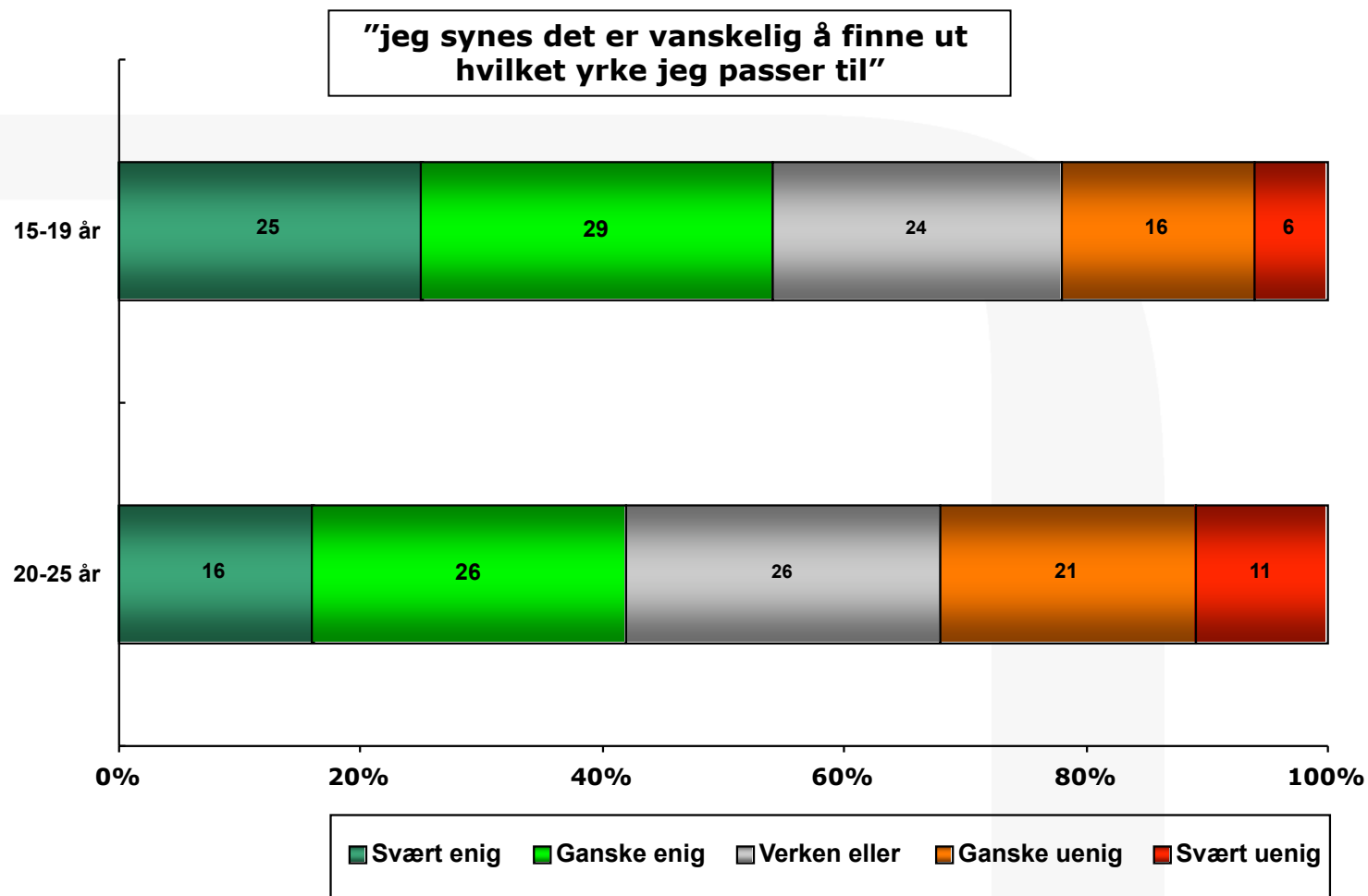
Lite oversikt over yrkesmuligheter

Kilde: Opinion/
utdannin.no studie,
desember 2007

Mange unge opplever det vanskelig å finne ut hvilket yrke de passer til

Kilde:Opinion/
utdannin.no studie,
desember 2007

Komplekse karrieredrømmer

- Unge uttrykker veldig komplekse karrieredrømmer, der summen av forventningene er overveldende
- Vi finner høye forventninger på en rekke ulike parameter; fra penger, fritid, fleksibilitet, trivsel, miljø til arbeid med mening
- Det er et bemerkelsesverdig fokus på "arbeid med mening"
- Mange uttrykker ønsker som tidligere ville vært ansett som gjensidig utelukkende

“En spennende og givende jobb der jeg kan utrette noe for verden. Men jeg ønsker ingen travel karrierejobb”

Sterk draging mot frihet

- Mange unge beskriver karrieredømmen som en del av en type liv, snarere enn jobben alene
- Vi ser en sterkt draging mot frihet og mot en jobb-fritidsbalanse. De unge reflekterer den holdningen vi tidligere har sett manifestert blant ungdom; "hva er galt med å chille"?

“Jeg ønsker noe givende som ikke er for slitsomt”

“Jeg vil ha en karriere uten stress og press”

“En jobb der jeg kan velge om jeg vil gjøre en ekstra innsats for lokalmiljøet, eller bare gjøre jobben min og gå hjem. Bibliotekar f.eks”

“En jobb jeg overlever bra på og en som har ei arbeidstid som passer meg bra. Flexibel arbeidstid hvor jeg kan være b-menneske. Evt. noe jeg ser har mening, som f.eks. Lærer”

Jakten på synlighet fortsetter

- Vi finner et klart fokus på ønsket om å bli noe som setter spor
- Både drømmen om synlighet og drømmen om kreativitet manifesteres i de åpne svarene
- 74% av 15-19 åringer sier de ønsker seg et yrke hvor deres bidrag blir synlig. 79% av 20-25 åringer sier det samme

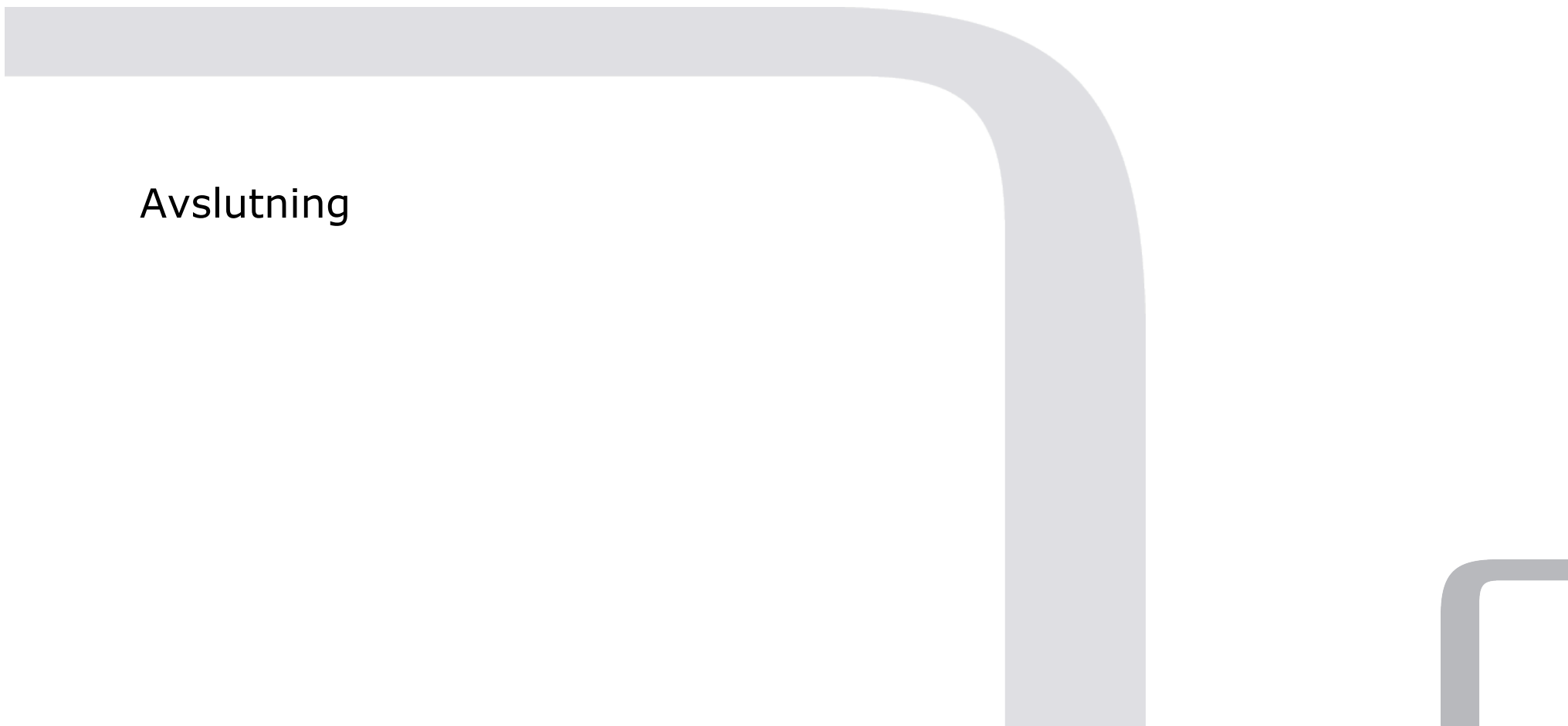

“jeg vil bli fotballspiller, eller noe innen media”

“Jeg vil ha en karriere der jeg føler at jeg har fått utrettet noe som setter merker etter meg. Ikke nødvendigvis masse penger”

“... ”hovedsakelig vil jeg ha penger, men har lyst til å jobbe i TV/film. Ha navnet mitt på rulleteksten” ”

Avslutning

SAMFUNN MERKEVARE FREMTID